

Herinneringen aan het spoorweghuisje

Hollandsche Rading

Wie luistert naar de spoorwegverhalen van het echtpaar Bertus en Tonnie Gasenbeek, komt oren tekort. Eenmaal op dreef weten de oudbewoners van het op 22 juli 1998 afgebrande spoorweghuisje van geen ophouden. Alleen zo af en toe wat jaartallen komen iets minder makkelijk naar de oppervlakte drijven. Het gesprek kenmerkt zich van begin tot eind door een over elkaar heen buiteland oprakelen van tijden van weleer. Hij bezigt met z'n 'spoorstaven' mooi oorspronkelijk Nederlands. Een tikje geamuseerd: 'ja dat zijn rails'. En Janssen met dubbel 's' graag, want dat stond na de brand weer helemaal verkeerd in de krant. Zij heeft ook iets op d'r lever. Zo klein als werd geschreven was het huis aan de spoorweg helemaal niet. 'Niks 'huisje' of 'woningje', wat ik elke keer weer las in de kranten. Het deed absoluut niet onder voor de afmetingen van een moderne eengezinswoning'. Huis!- blijft ze de hardleerse bezoekers tussen de bedrijven door verbeteren. Waarom ook van je hart een moordkuil maken.

Albertus

Albertus Gasenbeek is inmiddels 71, Anthonia Gezina Gasenbeek-Janssen 67. Aan de Vuursche Dreef wonen ze nu al vanaf hun kinderjaren. Thans op nummer 76. De straat werd toen ze aan het spoor kwamen wonen met 'Oostzijde' aangeduid. Zijn ouders huisden in het kaartjesloketpand, de hare in de linkerhelft van de dubbele spoorwoning. Ze waren dus buurkinderen, maar zeiden elkaar jarenlang nauwelijks gedag. Tot de vonk oversloeg.

In 1953 trouwt het stel. Het wordt een dubbele bruiloft; haar broer stapt op dezelfde dag ook in het bootje. Beide bruidsparen trekken in bij vader en moeder Janssen. Met z'n dertien wonen ze dan in het twee onder een kap spoorweghuisje. Bertus en Tonnie blijven twee jaar inwonen bij haar ouders. De volwassenen slapen op de drie zolderkamertjes, ook op de overloop staan bedden, het kleine grut overnacht bij vader en moeder in de slaapkamer beneden. 'Moeder had haar kinderen graag om zich heen. Hoe meer zielen hoe meer vreugd, was haar motto. Toen het

Een van de oudste foto's van het spoorwachtershuisje.

STATION. HOLL. RADING

Een meer recente foto - van de andere kant gezien - van het huisje.

ouderlijk huis uiteindelijk toch leeg raakte, kon moeder dat maar moeilijk verdragen. De lach was er daarna helemaal af'.

Anthonia

Het gezin Janssen kwam in augustus 1939 met vijf kinderen naar Hollandsche Rading. Ze namen hun intrek in het deze zomer afgebrande twee onder een kap spoorweghuisje aan de Vuursche Dreef. Rechts, onder dezelfde kap, woonde de familie Vos. Mevrouw Gasenbeek, de toen achtjarige spoorwerkersdochter Tonnie Janssen, weet zich de komst naar het dorp nog goed te heugen. 'Het was feest in Hollandsche Rading, overal hingen vlaggetjes, de geboorte van prinses Irene werd in het dorp uitbundig gevierd'. Het gezin Janssen wordt met nog eens vier kinderen uitgebreid. Als de oudste 23 is, wordt de jongste geboren. Vader Derk Janssen, getrouwd met Grada Hakstege, was los werkman bij de spoorwegen. Ze verhuisden nogal eens. Als een onrendabel lijntje werd opgeheven, moest het gezin weer verkassen. Er zat niks anders op. Een van de jongste kinderen leed aan bronchitis. Probeer naar zandgronden te verhuizen, zei de huisdokter.

En die kregen ze in Hollandsche Rading. Het kleine jongetje Janssen was op slag genezen van z'n kwaal. Nooit meer last gehad. De kinderen bezochten lopend de lagere school in Maartensdijk. Een kleiner zusje hield dit niet vol. Met de

trein gingen ze vervolgens naar de Geuzenschool in Hilversum. Mevrouw Gasenbeek toont de vergeelde schoolkaart: 'Wij waren één van de eerste kinderen in Nederland die met de trein naar school gingen'. Het vervolgonderwijs, de huishoudschool, moet vanwege de treinstaking in 1944 voortijdig worden afgebroken. 'Ga dan maar in de huishouding werken, zei mijn moeder toen. Later werd ik naaister op een Hilversums atelier. Tot aan m'n trouwen'.

Aan het spoor

Bertus Gasenbeek is de oudste van drie kinderen. Vader Albert was spoorwegwerker in Utrecht toen de mogelijkheid zich voordeed om in 1942 te solliciteren naar de vrijgekomen post in Hollandsche Rading. Zijn moeder, Jantje Gasenbeek-Hoogeveen, sluit in hetzelfde jaar een contract met de Nederlandse Spoorwegen om kaartjes te verkopen. In 1965 nemen ze na drieëntwintig jaar afscheid. Het spoorhuis, met zeven deuren in de woonkamer en het pas veel later aangebouwde kaartjesloket, wordt afgebroken. De Rabobank, strijkt er neer met een vestiging.

Bertus zelf komt na de oorlog ook in dienst van NS. 'Ik had als dienstplichtig soldaat 27 maanden op Zuid-Sumatra gezeten. Terug in Nederland bleek er nauwelijks werk. Wel kon ik op een gegeven moment, in 1947, als spoorwerker aan de slag'. Hij houdt het werk na tien jaar voor

gezien en stapte over naar PTT-post. 'Ik heb aan het spoor vooral veel kou geleden. Was altijd verkouden. Eenmaal bij de Post was dat meteen over. 's Winters was er aan het spoor weinig te doen, je werd echt bezig gehouden'. Elke dag moest er langs een bepaald stuk spoorlijn schouwen gelopen. Voor Bertus Gasenbeek vanaf waar nu het industrieterrein in Maartensdijk is tot aan Hilversum en weer terug. Voor de veiligheid altijd tegen de trein in. 'Het spoor was elk jaar in herziening. Je schroefde onder meer bouten en moeren los, verving kapotte veringen en smeerde er teer tussen om te voorkomen dat de boel niet meer los te krijgen was. Schroeven werden maar al te dikwijls van een nieuwe draad voorzien. Tegenwoordig wordt alles weggemierd, te arbeidsintensief, nieuw is minder duur. Ploegbazen streefden naar het mooiste baanvak van Nederland. Als ze dan al een compliment kregen van hogerhand, was de hele ploeg gelukkig'. De heer Gasenbeek hielp zijn ouders met de kaartjesverkoop, als dat nodig was. 'Tien minuten voordat de trein arriveerde, ging het loket open. De treinen reden weliswaar minder frequent, maar je moest er wel de hele dag voor thuis blijven. Reizigers die op het nippertje aan kwa-

men rennen, kregen om toch nog met de trein mee te kunnen het kaartje zo mee. 's Avonds werd dat dan afgerekend. Dit gebeurde dikwijls, het vertrouwen werd nooit beschaamd'. Bertus Gasenbeek heeft naast zijn spoorwegwerkzaamheden ook nog jarenlang een fietsenstalling gedreven aan het station. 'Met een dubbeltje per rijwiel, dagelijks wel een stuk of zestig, tikte dat aardig aan'. En af en toe een bandje plakken, deed 'ie ook.

De oorlog

Van het wonen aan het spoor herinneren de echtelieden zich vooral de oorlog. Hoe aan het eind ervan de Duitsers met een lokomotief kwamen, de bovenleidingen losknipten en de buit, puur koperdraad, oprollen om er mee aan de haal te gaan. Maar daar staken twee Engelse jagers op tijd een stokje voor. Vanuit hun 'Spitfires' schoten ze de boel zo goed als aan flarden. Het duurde maar even, maar liet een onuitwisbare indruk achter. Een daad van ondergronds verzet tegen de vijandelijke overheersing zorgde eveneens voor grote opschudding. Delen van de spoorlijn werden opgeblazen om de vijand te dwarsbomen. 'De volgende dag kwamen de Duitsers poolshoogte nemen. De dichtstbijzijnde huizen, en dus ook het onze, zou-

Zo berichtte het Utrechts Nieuwsblad op 23 juli 1998 over de brand die was aangestoken en die het zo karakteristieke aanzien van Hollandsche Rading wegvaagde in een paar uur tijd.

Brand Maartensdijk

Museum Adri Pieck van de baan

Maartensdijk - De brand die gisteren het spoorwagenaansluitingsgebied in Hollandsche Rading vernietigde, maakte de vestiging van een streekmuseum onmogelijk. Het pand is een van de laatste van de gloriejaren van de Hollandsche Rading (H.R.) M. Was hiervoor een van de weinige mogelijkheden, zo met de enige

Een Maartensdijkse inwonersvereniging heeft de brand die gisteren het spoorwagenaansluitingsgebied in Hollandsche Rading vernietigde, veroorzaakt door een brand die was aangestoken door een van de weinige mogelijkheden, zo met de enige

Grote betekenis
Voor Maartensdijk is de opening van een museum van groot belang. Het pand op Maartensdijk is een van de weinige mogelijkheden, zo met de enige

Een Maartensdijkse inwonersvereniging heeft de brand die gisteren het spoorwagenaansluitingsgebied in Hollandsche Rading vernietigde, veroorzaakt door een brand die was aangestoken door een van de weinige mogelijkheden, zo met de enige

Een brand legde gisteren een roetgordijn over het spoorwagenaansluitingsgebied in Hollandsche Rading in de stad. Een 27-jarige droogwerker heeft de brand te hebben gesticht (44) protest omdat hij een woning mist. (3) (Foto: H. Schouten)

Houten huisje in as door brandstichting

Door de brandstichting van het spoorwagenaansluitingsgebied in Hollandsche Rading in de stad. Een 27-jarige droogwerker heeft de brand te hebben gesticht (44) protest omdat hij een woning mist. (3) (Foto: H. Schouten)

De brandstichting van het spoorwagenaansluitingsgebied in Hollandsche Rading in de stad. Een 27-jarige droogwerker heeft de brand te hebben gesticht (44) protest omdat hij een woning mist. (3) (Foto: H. Schouten)

Volgens de Maartensdijkse inwonersvereniging is het spoorwagenaansluitingsgebied in Hollandsche Rading in de stad. Een 27-jarige droogwerker heeft de brand te hebben gesticht (44) protest omdat hij een woning mist. (3) (Foto: H. Schouten)

den in brand gestoken worden, zeiden ze. Onze ouders zijn gewoon blijven zitten. Het dreigement werd gelukkig niet uitgevoerd'.

De brand

De heer en mevrouw Gasenbeek hebben met het afbranden van de spoorwegwoning geen moeite gehad. 'Die verwaarlozing was zo'n rot gezicht. Ze hadden het moeten verhuren. Maar of dat wel zo ideaal zou zijn geweest? Vroeger was de jeugd minder baldadig, er reden geen sneltreinen. Doordat er meer treinen langskwamen had het huisje de laatste jaren veel te leiden. De plinten binnen begonnen ook al behoorlijk te kieren. Het huisje hing van spuitbussen aan elkaar, op sommige plekken kon je er een schroevendraaier doorheen steken. Maar we hebben het er in onze tijd wel heel gezellig gehad. Altijd een babbeltje. Met iedereen'.

Toos van der Weit